

. Σ Η Μ Α

Ο. - 'Από τήν Ποντιακή λαογραφία - " Τό τραγούδι τῆς 'Αρετῆς ". 'Απαν-
τοῦμε καί σέ γράμματα ἀκροατῶν μας - Τήν ἐκπομπή αὐτή γράφει ὁ Στάθης
Εὐσταθιάδης. Μουσική ἐπιμέλεια 'Ηρ. Κοινοζίδης, στή λύρα ὁ Γιωργούλης.

. τό σῆμα σβήνει

Φίλοι ἀκροαταί, ἡ κυριωτέρα πηγή, ἀπό ὅπου ἀντλοῦμε τό ὑλικό μας,
εἶναι οἱ γριές καί οἱ γέροι. Αὐτούς πάντα πλησιάζομε, ὅταν ἐπισκεπτό-
μαστε διάφορες περιοχές τῆς πατρίδος μας καί καταγράφομε ὅ, τι μᾶς
ὑπαγορεύουν.

'Από τή σεβάσμια γερόντισσα 'Αγάπη Γεωργιάδου, πού μένει στή
Νέα-Κράμνη-Δρ ἄμας, ἑτῶν 86 καί πού κατάγεται ἀπό τήν Βαρενοῦ τοῦ.
Πόντου, καταγράψαμε τό τραγούδι τῆς 'Αρετῆς.

Πρόκειται γιά μιὰ κόρη, πού ὀνομάζεται 'Αρετή. Μά τό ὄνομα 'Αρε-
τή εἶναι συμβολικό. Στό τραγούδι ὁ λαϊκός ποιητής θέλει νά τραγουδή-
σῃ ἕνα δράμα, πού συχνά ἐπαναλαμβανόταν. 'Η ὑπόθεση ~~εἴκοσι~~ ἀναφέρεται
στά μετὰ τήν ἄλωση χρόνια.

" Ἀς δοῦμε τούς στίχους:

" Ἔτον ἕνας γέρος, γέρος-γέρος κούκουρος,
κι' εἶχεν θυγατέρα τήν 'Αρετήν-τήν 'Αρετήν.
Οὔθε γάμος στείλ' ἄτεν, οὔθε χαράν,
οὔθε κρέν' πεγάδι νά φέρ' νερόν, νά φέρ' νερόν.

'Η πιό ἀκριβή τιμή, ἡ τιμή τῆς κοπέλλας ἀποτελοῦσε τήν πιό
λαμπρή ἀξία, ἀξία ἠθική. Γι' αὐτό οἱ 'Ελληνο-Πόντιοι, πού ζοῦσαν ὑπόδου-
λοι κάτω ἀπό ξένη ἐπικράτεια ἀντίχριστου δυνάστη, τήν προστασία τῆς
τιμῆς τῶν κοριτσιῶν τήν θεωροῦσαν ἕνα ἀπό τά ἱερώτερα καθήκοντα.

" Ἀς ἔρθουμε στό τραγούδι. Μιά μέρα στέλνουν τήν 'Αρετή στή
βρύση γιά νερό.

Στείλ' ἄτεν, σ' ἕναν πεγάδ', στέκνε ἐκεῖ Τουρμιόπουλα,
ἐκατόν, δέκα ἐκατόν, τρίς ἐκατόν.
- Δέβα πέ τόν κύρη μου, τό σεντούκ' ντ' ἐρμάτωσεν,
ἄς πούλῃ κι' ἄς χάν' ἄτο κι' ἄς κλαίῃ ἐμέν-κι' ἄς κλαίῃ ἐ-
ἐμέν.

Οἱ ἄπιστοι ἀρπάζουν τήν 'Αρετή καί καταστρέφουν τά ὅμορφα
ὄνειρα τοῦ πατέρα της γι' αὐτήν. 'Η 'Αρετή μινάει στόν πατέρα της, νά
πούλῃσῃ τά προικιά της, γιά νά μή τοῦ θυμίζουν ἐκείνοι, τά ὄνειρα γιά
τό γάμο της καί γιά τίς χαρές, πού θά ἐπακολουθοῦσαν.

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Καί τώρα ἕνα σατιρικό Ποντιακό τραγούδι, πού μᾶς ἔστειλε ὁ
Νεοκλῆς Τσακίρίδης. - 'Αρροστοτέλους 30 - Θεσ/νίκη.

Πρόκειται για ένα γλεντοκόπο, πού αισθάνεται υπερβολικά έντονη
τήν ανάγκη της χαράς. Όμως η τσέπη του είναι άδειανή. Δέν έχει σημα-
σία. Πηγαίνει στο καφενεϊτό. Ακουΐστε, πώς εξελίσσεται η σκηνή του
γλεντοκόπου μέ τόν καφετζή.

... ΛΥΡΑ- ΜΙΕΑΖ ...

"Οντες έμνε καί μικρός έμ καί πολλά καρδιακός,
κ' έφουγούμ' ζατί θηρία, νιά αρκούδια, νιά σκυλιά.
"Αρ έχπάστα καί έπηγα σήν καβέν μέ τό πιστόφ,
άρ ένατσα ένεκά, είπ' άτονε φιλικά.
- Δός έναν πουκάλ' ρακίν καί έναν πουκάλ' κρασίν.
~~"Αρ ένεκά πόσον έπα, έσκώθα καί εύχέθα,
Είπα τάη, ό Θεός νά χαρίης σε τόν υιό σ'.~~

... ΛΥΡ- ΤΡΑΓ ...

"Αρ. ένεκά πόσον έπα, έσκώθα καί εύχέθα,
Είπα τάη, ό Θεός νά χαρίης σε τόν υιό σ'.

... ΛΥΡΑ- ΜΙΕΑΖ ...

Νέπρε, ντό λές με καΰμένε, τραγουδεΐς τσιουλτουρεμένε;
"Εβγαλ', δός με τά παράδες, μ' έφτάω σε πίν παρτσιάδες.
"Εχάλασα τό τσεπόπο μ', εύρα έναν καπειόπον,
έπλωσα τον τήν παράν μέ τ' έναν τρανόν χαράν.
"Επες, ~~δός~~ ρακίν βαρελέα καί μέλ' τρία πουλουλέας
καί κεράσια τρία τά'τα κί' ένατόν πενήντα τσά'τα,
κί' έβγάλ' τς δίς με έναν καπίν,
αγλήγορα τά παράδες μή βάλλω σε σό χαπίς.
"Ερχίνεσα καί γελῶ καί άτόν παρακαλῶ.
Ού'τ' λελεύω σε τάη, άφς έμέναν τό παιδίν,
καί άς πάω σό χωρίον καί παρόπον από λίγον,
τό χαχόπο σ' όλον δίγω.

"Αμαν ένεϊνος.....τέρ' ντό λέει:

"Εβγαλ', ναίπε, τό παλτό σ' κί' έσύ δέβα τό καλό σ',
έβγαλ' δός με τά τσιαρούχια σ', σύρω, παίρω καί τά νύχιας,
λύσον, δός με τήν κουκούλα σ', σύρω παίρω καί τή γούλα σ'.

... ΛΥΡ - ΤΡΑΓ ...

"Εφέκε με τσίρ-τσιπλάχ, έγδωτόν άμον τσιατλάχ,
έδέκε με έναν λάχταν, ού'τ' μάνα έγώ έκούξα,
άπάν' σό κίφάλ' έρρούξα.

... ΛΥΡΑ- ΜΙΕΑΖ ...

Τό κίφάλι μ' έταράεν, άμαν.....ένεϊνος πά έχπαράεν.

... ή λύρα σταματᾷ ...

Συνεχίζομε τό πρόγραμμά μας μέ δίστιχα τής ξενητειᾶς, πού
μας έστειλε ό Σαλωνίδης Τριαντάφυλλος από τή Τράμα, πού βρίσκειται

τώρα στη Γερμανία.

. ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἀνάθεμά σε ξενητεία, πῶς ἔεις χεῖν καρδίαν,
ἀποχωρίεις ἀντρόγυνα, κύρ', μάναν καί παιδία.

Ν' ἀηλί ἐμέν τόν μαναχόν, ἄλλο ντό θά παθάνω,
ἄρρωστον καί παντέρημον σά ξένα θ' ἀποθάνω.

Ἡ κάρδια μ' ἐν γεραλήν, τ' ὀμμάτια μ' δυσωμένα,
ἀρνόπο μ' ἄφς τήν ξενητεϊάν καί ἔλα μέ τ' ἐμένα.

Ἀκοῦστε τώρα ἕνα ἀνέκδοτο, πού μᾶς ἔστειλε ὁ Ἀγαθόνικος Δελα-
βερίδης ἀπό τή Βέροια.

. ἀφήγηση

(Τό ἀντρόγυνο ἦταν μαλωμένο.....συνεννόηση.....γραφτή.....)

Λαραχανή- ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Ἀδόμη ἕνα ἀνέκδοτο. Μᾶς τό ἔστειλε ὁ Ἰωάννης Θεοδοσιά-
δης ἀπό τά Πολλά Νερά-Ἐδέσσης.

(Τοῦ εἶπαν τά φυλάξη τήν πόρτα, δηλαδή τό σπίτι κι' ἐκεῖ-
νος τήν ξύλωσε, τήν φορτώθηκε καί τήν κουβαλοῦσε μαζύ του)

. ἀφήγηση ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Κλείνομε τό πρόγραμμά μας μέ δίστιχα τῆς ἀγάπης.

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐκπομπή μας, πού τήν ἀκοῦτε κάθε Κυριακή αὐτή
τήν ὥρα ἀπό τό στρατιωτικό ραδιοφωνικό σταθμό Θεσ/νίκης. Στά γράμ-
ματα πού δέν ἀπάντοῦμε, σημαίνει, ὅτι οἱ ἀκροαταί μας, πού μᾶς τά &
γράφουν εἴτε ζητοῦν νά τούς ἀφιερῶσουμε τραγούδια, τό ὁποῖον δέν
ἐπιτρέπεται, εἴτε μᾶς στέλουν γνωστά δίστιχα, εἴτε ὑλικό, πού δέν
προσαρμόζεται στά πλαίσια τῆς ἐκπομπῆς μας.

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τήν ἐκπομπή μας-Ἀπό τήν Ποντιακή λαογραφία - πού
γράφει ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρ. Κοκοζίδη, στή λύρα ὁ Γιωργούλης.

. τό σῆμα σβήνει